

Elevpanel för longitudinella studier Elevpanel 1

Från grundskolan genom gymnasieskolan 1983-1987

TILLHÖR REFERENSBIBLIOTEKET
UTLÅNAS EJ

Elevpanel för longitudinella studier Elevpanel 1

Från grundskolan genom gymnasieskolan 1983-1987

Panels of pupils for longitudinal studies. Panel 1.
From the elementary school through the upper secondary school 1983-1987

Innehållsförteckning

Sida/Page

2	Sammanfattning	Summary in Swedish
2	Engelsk sammanfattning	Summary in English
3	Bakgrund	Background
4	Undersökningsurval	Sample
5	Resultatredovisning	Results
6	Vägen genom gymnasieskolan	Through the upper secondary school
8	Intagna till gymnasieskolans linjer höst-terminen 1983	Accepted to the upper secondary school the autumn term 1983
10	Avgångna inom fyra läsår	Completed upper secondary school within four years
13	Studieavbrott	Drop-outs
18	Intagna på linje i gymnasieskolan ett eller två år efter avslutad grundskola	Accepted to the upper secondary school one or two years after elementary school
21	Specialkurser	Special course programme for upper secondary school
24	Ej intagna i gymnasieskolan inom tre år efter avslutad grundskola	Not accepted to secondary school within three years after elementary school
27	Engelsk ordlista	List of terms
28	Socioekonomisk indelning (bilaga 1)	Socioeconomic groups (appendix 1)

Sveriges officiella statistik

Statistiska centralbyrån

Producent Statistiska centralbyrån, Enheten för utbildnings- och kulturstatistik
Förfrågningar Anna Fast, tfn 019 - 17 64 28, vx 17 60 00
Serie U - Utbildning och forskning
Serie ISSN 0282-3470
Från trycket 20 juni 1988. SCB-Tryck, Örebro

© 1988 Statistiska centralbyrån, 115 81 Stockholm. Ansvarig utgivare Jan Högrelius. Statistiska meddelanden (SM) kan köpas från SCB, Distribution, 701 89 Örebro, tfn 019-17 68 00

© 1988 Statistics Sweden. Statistical Reports can be obtained from SCB-Distribution, S-701 89 Örebro, Sweden

Sammanfattning

I detta Statistiska meddelande redovisas statistik om elever som lämnade grundskolan vårterminen 1983 och beskriver deras väg genom gymnasieskolan. Uppgifterna är hämtade från ett register hos SCB som kallas "Elepanel för longitudinella studier", det omfattar omkring 9 000 individer som följs genom skolan. Vissa uppgifter är hämtade från folk- och bostadsräkningen 1980 (FoB 80) och från SCBs register över sökande/intagna till gymnasieskolan samt från registret över avgångna från gymnasieskolan.

- Nästan alla elever i undersökningsgruppen, 81 % av flickorna och 84 % av pojkarna togs in i gymnasieskolan direkt efter avslutad grundskola.
- Tre år efter avslutad grundskola var det en mindre andel av undersökningsgruppen, 8 % av flickorna och 10 % av pojkarna som inte varit intagen i gymnasieskolan.
- Det var 78 % av flickorna och 77 % av pojkarna i undersökningsgruppen som avgått från gymnasieskolan inom fyra läsår efter de avslutat grundskolan.
- Av dem som började gymnasieskolan var det omkring 10 % som avbröt sina studier. Avbrott var något vanligare bland flickorna än bland pojkarna.
- Hälften av den grupp som inte började gymnasieskolan utgjordes av barn till arbetare. I denna grupp hade en tredjedel av eleverna haft någon form av stödåtgärd i årskurs 9.
- Bland dem som avslutat sin gymnasieutbildning hade bara 4 % någon form av stöd i årskurs 9. I avbrytargruppen var andelen som haft stödåtgärder i årskurs 9 något större, 13 %.

English summary

This report show some results about pupils that left elementary school in 1983 and describes their way through the upper secondary school.

The data has been taken from a register at Statistics Sweden called Panel of Pupils for longitudinal studies, which include about 9 000 individuals. The intention is to follow these individuals through the schoolsystem. Some data has also been taken from a register called FoB 80, from a register including applicants and admitted pupils to the upper secondary school and from a register including students with a leaving certificate from upper secondary school.

- Almost all the pupils in the survey sample, 87 % of the girls and 84 % of the boys were accepted to the upper secondary school the same year they finished elementary school.
- Within three years after they completed elementary school there were a minor share of the sample, 8 % of the girls and 10 % of the boys that never had been accepted to the upper secondary school.
- 78 % of the girls and 77 % of the boys in the sample were graduated from upper secondary school within four years after they completed elementary school.
- It was about 10 % of those who began studies in upper secondary school that did not complete their studies. Drop outs were slightly more common among girls than among boys.
- Half the group that didn't continue to upper secondary school consists of children to workers. In this group one third of the pupils had had supportive teaching in grade 9 in elementary school.
- Among those who were graduated from upper secondary school only 4 % had had supportive teaching in grade 9. In the drop-out group there was a larger share with supportive teaching, 13 % in grade 9.

Bakgrund

I början av 1960-talet tog statistiska centralbyrån (SCB) över ansvaret för den reguljära skolstatistiken. Som ett komplement till insamlingen av statistikuppgifter från skolorna skulle SCB också samla in uppgifter som belyste hur ett urval av elever gick igenom skolväsendet.

Individualstatistiken

Uppgifter om skolgången för elever födda 5, 15 och 25 i varje månad 1948 samlades in av SCB under åren 1961-1969 och för elever födda samma dagar varje månad 1953 under åren 1966-1974. Denna statistik kallas individualstatistiken. SCBs insamling kompletterades - och kompletteras delvis fortfarande - med uppgifter insamlade av pedagogiska institutionen vid Göteborgs universitet. Trots att meningen var att nya urval av elever skulle göras vart 5e år, skedde ingen ny motsvarande insamling av uppgifter förrän 1980. Då startade insamlingen av uppgifter för de s k elevpanelerna för longitudinella studier.

Elevpaneler för longitudinella studier

Elevpanelerna ingår i ett projekt som bedrivs i samarbete mellan SCB, SÖ, UHÄ, pedagogiska institutionen vid högskolan för lärarutbildning i Stockholm och pedagogiska institutionen vid Göteborgs universitet.

SCB samlar in "skoladministrativa data"

Skoladministrativa data samlas årligen in från skolexpeditioner eller motsvarande för samtliga elever i urvalen under den tid de befinner sig i grundskolan. Detta gäller alltså sådana uppgifter om eleverna som finns tillgängliga i förteckningar och liknande. De uppgifter som samlas in gäller:

- betyg
- tillval och kurser
- stödåtgärder och/eller specialundervisning
- hemspråksundervisning

Dessutom behövs uppgifter om eventuella klassbyten och flyttningar för att uppföljningen av eleverna ska kunna fortsätta.

För de elever som fortsätter i gymnasieskolan kompletteras data med uppgifter från SCBs register över sökande/intagna till och avgångna från gymnasieskolan.

De pedagogiska institutionerna samlar in "projekt-data"

Projektdata samlades in vid första undersökningstillfället för respektive panel via frågeformulär som besvarades av eleverna själva och deras målsmän. I de fall standardprov använts samlades resultat från dessa in från berörda lärare.

Insamlingarna omfattar:

- elevformulär; attityder till skolan, intressen, framtidsplaner
- begåvningsprov
- basfärdighetsprov
- målsmanformulär; attityder till skolan, arbete, utbildning

En närmare beskrivning av vilka data som samlas in kan erhållas från rapporterna; Utvärdering genom uppföljning av elever. - I "Ett nytt individualstatistikprojekt" och - II "De första datainsamlingarna". Högskolan för lärarutbildning i Stockholm. II:79 respektive 10:81 samt från pedagogiska institutionen vid Göteborgs universitet - "Insamling av elevuppgifter i årskurs 3 våren 1987".

Undersökningsurval

Projektet omfattar för närvarande tre årgångar, elevpanel 1, elevpanel 2 och elevpanel 3.

En utförligare redovisning av urvalen till panelerna och undersökningarnas genomförande ges i Statistiska Meddelanden, serie U 1983:4. Elevpanel för longitudinella studier.

Elevpanel 1

Projektets första årskull utgörs av elever som tillhörde den allmänna grundskolans årskurs 6 läsåret 1979/80, de flesta födda 1967. Ur denna population gjordes ett urval av drygt 9 000 elever. Först gjordes ett stratifierat urval av 29 kommuner och därefter ett urval av klasser (421 st) i dessa kommuner. I de små kommunerna togs samtliga klasser med.

Elevpanel 2

Urvalet från projektets andra årskull gjordes på samma sätt våren 1982. Det gjordes då för elever i årskurs 3. De flesta elever i denna grupp är födda år 1972, dvs de är fem år yngre än de i första undersökningsgruppen. Antal elever som utvalts och kvarstår i detta urval är drygt 9 000.

Elevpanel 3

Elevpanel 3 utgörs av ett urval av elever som tillhörde årskurs 3 läsåret 1986/87. De flesta i denna grupp är födda 1977. Av ekonomiska skäl är detta urval mindre än de två tidigare. I panel 3 ingår för närvarande drygt 4 400 elever från 278 klasser.

Tillförlitlighet

Resultaten från statistiska undersökningar är alltid påverkade av olika typer av felkällor. En redogörelse för dessa och en diskussion av deras betydelse för undersökningsresultaten finns i Statistiska meddelanden, SM U 1983:4. Resultaten som redovisas i denna rapport är inte uppräknade till populationsnivå (jmf SM U 1983:4) utan de är procentandelar för olika företeelser i urvalet.

För ett antal variabler har vi kunnat göra jämförelser av dessa skattningar med kända värden som avser populationen och funnit endast marginella avvikelser vilket gör det möjligt att göra denna förenklade redovisning.

Man bör dock hålla i minnet att resultaten är baserade på en urvalsundersökning och därför är behäftade med osäkerhet.

Resultatredovisning

De resultat som redovisas i detta statistiska meddelanden avser elevpanel 1 och ger en beskrivning av vägen genom gymnasieskolan. Tidigare publicerade resultat om skolgången för elevpanel 1 finns redovisade i SM U 1983:4, SM U 1983:29 och U 42 SM 8501.

För att möjliggöra en sådan beskrivning har uppgifter om studier i gymnasieskolan hämtats från två av SCBs register, "sökande/intagna till gymnasieskolan" och "avgångna från gymnasieskolan".

De skoladministrativa data som samlats in för eleverna från och med årskurs 6 till årskurs 9 används naturligtvis också.

Dessutom har uppgift om föräldrarnas SEI-kod (Socio-Ekonomisk Indelning) hämtats från folk och bostadsräkningen 1980. Mer om SEI-kod finns att läsa i bilaga 1.

När elevpanel 1 startades 1980 ingick drygt 9 000 elever i urvalet. Under åren som gått har ett mindre bortfall uppkommit främst genom att elever anmält att de inte vill ingå i undersökningen, men även därför att elever flyttat utomlands, avförts på grund av långvarig sjukdom eller avlidit.

Denna redovisning omfattar 94 % av det ursprungliga urvalet.

Undersökningsgruppens fördelning över socioekonomiska grupper:

Socioekonomisk indelning, SEI	Andel i % av hela undersökningsgruppen
<i>Barn till:</i>	
Ej facklärda arbetare	19
Facklärda arbetare	19
Lägre tjänstemän	13
Tjänstemän i mellanställning	20
Högre tjänstemän	11
Lantbrukare	3
Företagare	10
Övriga	5
	100

Övrig-gruppen består av en mängd smågrupper: oklassificerbart anställda, pensionärer, hemarbetande, studerande, deltidsarbetande mindre än 16 timmar/vecka, samt sådana som uppgift saknas för. Alla dessa grupper är för sig för små för att medge resultatredovisning.

1 Vägen genom gymnasieskolan

Nio av tio grundskoleavgångna börjar gymnasieskolan

Nästan alla elever i undersökningsgruppen, 87 % av flickorna och 84 % av pojkarna togs in till gymnasieskolans linjer eller specialkurser direkt efter avslutad grundskola, höstterminen 1983.

För alla elever höstterminen 1983 gäller:

	flickor	pojkar
Ej sökt	2	3
Ej intagen	11	13
Intagen linje	83	80
Intagen specialkurs	4	4
	<u>100</u>	<u>100</u>

Det var alltså 13 % av flickorna och 16 % av pojkarna som inte började gymnasieskolan direkt efter årskurs 9.

För ej intagna i gymnasieskolan höstterminen 1983 gäller:

	flickor	pojkar
Intagen ht 1984	15	26
Intagen ht 1985	4	2
Ej intagen ht 1983-1985	81	72
	<u>100</u>	<u>100</u>

Av eleverna som inte var intagna höstterminen 1983 togs 23 % av pojkarna in på linje och 3 % på specialkurs efter ett år, höstterminen 1984. Av flickorna var det 12 % som började på linje och 3 % på specialkurs samma hösttermin.

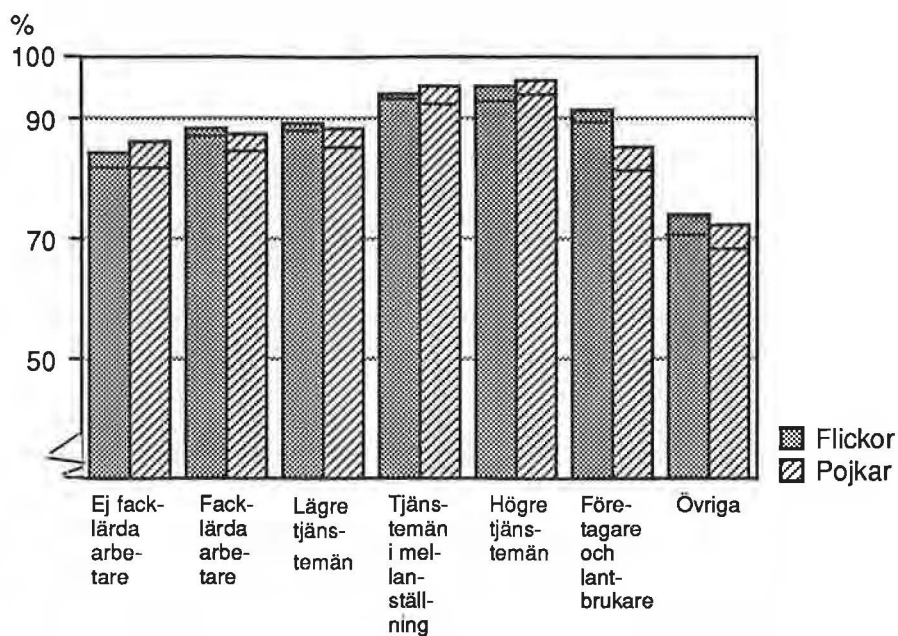
Höstterminen 1985 gick ytterligare 2 % av pojkarna 4 % av flickorna in i gymnasieskolan.

Ungefär 11 % av såväl flickorna som pojkarna i undersökningsgruppen har således inte registrerats som intagna till gymnasieskolan inom 3 år efter avslutad grundskola.

Den här andelen elever utanför gymnasieskolan är i verkligheten något lägre därför det i undersökningsgruppen finns elever som avgått från gymnasieskolan utan att det finns någon uppgift om intagning. Avgångna utan intagsmarkering utgör knappt 2 % av hela gruppen. En övervägande andel av de eleverna har avgått från vårdlinjen vilket innebär att det förmodligen rör sig om vårterminsintagna.

Tre år efter avslutad grundskola var det 8 % av flickorna och 10 % av pojkarna i undersökningsgruppen som inte varit intagna i gymnasieskolan.

Diagram 1 Intagna till gymnasieskolans linjer och specialkurser t o m ht -85

Intagna ett respektive två år efter grundskoleavgången markeras med ett streck i diagrammet.

Närmare 80 % av en årskull fullföljer en linje i gymnasieskolan

Fyra läsår efter avslutad grundskola var det 78 % av flickorna och 77 % av pojkarna i undersökningsgruppen som hade fullföljt sina studier vid någon av gymnasieskolans linjer. När det gäller fullföljda studier var det således ingen påtaglig skillnad mellan flickor och pojkar. Det var däremot en högre andel bland flickorna som påbörjade en linjeutbildning. Detta innebär att flickorna avbröt en påbörjad utbildning i större utsträckning än pojkarna. Bland pojkarna var det däremot något fler som inte alls började gymnasieskolan under tiden höstterminen 1983 till höstterminen 1985.

	Flickor	%	Pojkar	%
Avgått från en linje	3 477	78	3 545	77
Avbrutit på linje	428	10	375	8
Gått endast specialkurs	162	4	205	4
Ej intagen ht 1983-ht 1985	359	8	465	10
	4 426	100	4 590	100

2 Intagna till gymnasieskolans linjer höstterminen 1983

En majoritet av undersökningsgruppernas elever, 83 % av flickorna och 80 % av pojkarna, togs in på någon av gymnasieskolans linjer direkt efter avslutad grundskola.

Pojkarna togs i större utsträckning än flickorna in till de tvååriga yrkesinriktade linjerna, medan flickorna således övervägde på de teoretiskt inriktade linjerna. Även inom varje socioekonomisk grupp fanns den här skillnaden mellan flickor och pojkar. I gruppen barn till högre tjänstemän var den dock mindre påtaglig än bland barnen i de övriga grupperna.

	Flickor	Pojkar
3-4 åriga linjer	47	40
2-åriga teoretiska linjer	16	9
2-åriga yrkesinriktade linjer	36	51
	100	100

Nästan alla barn till högre tjänstemän börjar en 3-4 årig linje direkt efter grundskolan

Intagna till gymnasieskolans 3-4 åriga linjer dominerades av barn vars föräldrar själva har en längre utbildning efter grundskolan. Det finns klara könsdifferenser i valen, flickorna valde i huvudsak samhällsvetenskaplig eller ekonomisk linje och pojkarna teknisk linje. När föräldrarna har en kortare eller ingen utbildning alls efter grundskolan valde deras barn till största delen tvååriga yrkesinriktade linjer. Det vanligaste valet bland flickorna var kontors- och distributionslinjen och för pojkarna verkstadsteknisk linje.

Diagram 2 Intagna till linjer ht -83

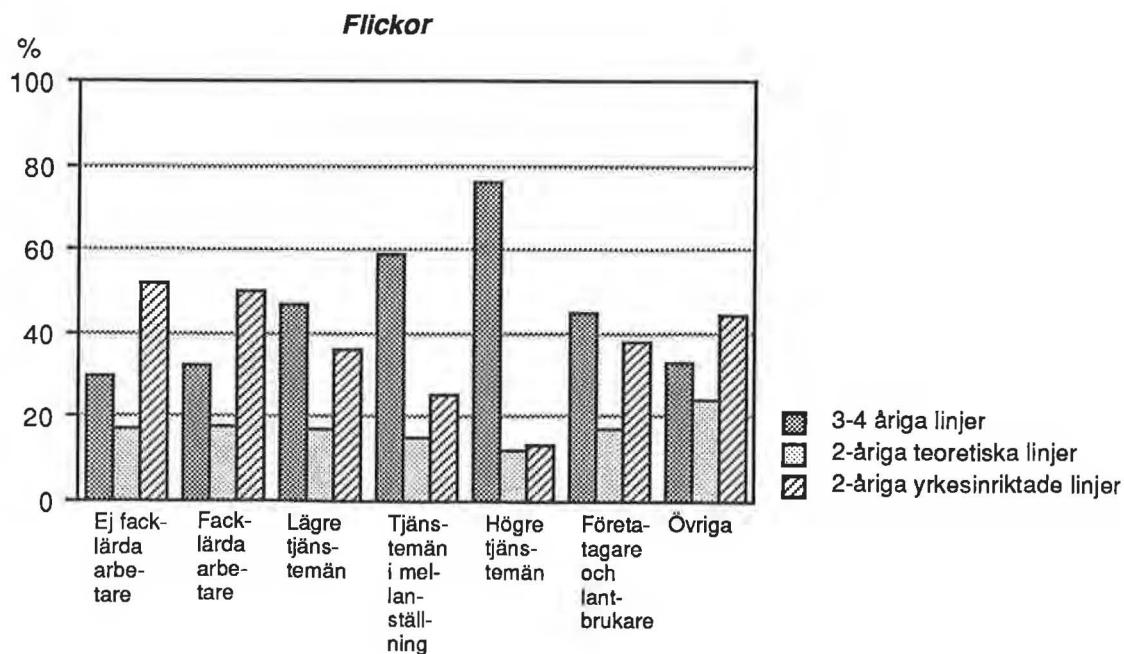
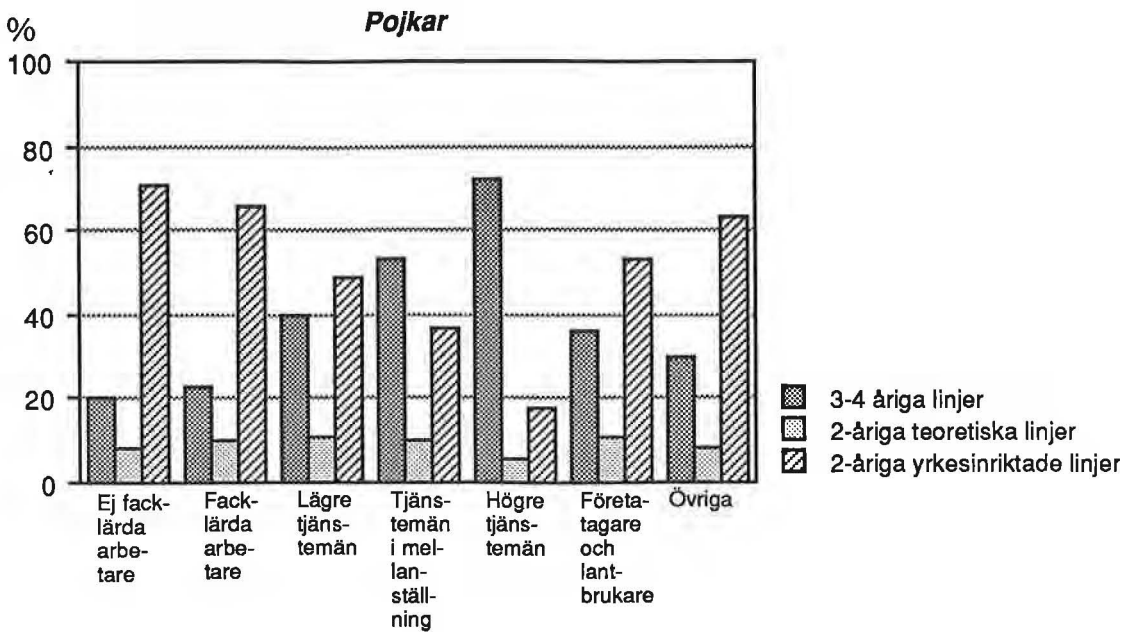

Diagram 3 Intagna till linjer ht -83

Diagrammen visar hur de intagna flickorna och pojkarna inom varje socioekonomisk grupp fördelades över olika linjegrupper.

De fem vanligaste linjerna för flickorna och pojkarna i dessa grupper finns redovisat i ett Statistiskt meddelande, U 42 SM8501.

I jämförelse med hur stor andel av samtliga intagna till linjer som arbetarbarnen utgör framgår klart att barnen till de båda arbetsgrupperna var överrepresenterade på de yrkesinriktade linjerna. För barn till tjänstemän i mellanställning och högre tjänstemän var förhållandet motsatt. Tjänstemannabarnen var överrepresenterade på de tre-fyra åriga linjerna.

I de övriga socioekonomiska grupperna var rekryteringen till de olika linjegrupperna jämnare fördelad.

Andel intagna	3-4 åriga linjer	2-åriga teoretiska linjer	2-åriga yrkesinriktade linjer	Samtliga linjer
<i>Barn till:</i>				
ej facklärd + facklärd arbetare	9	5	22	36
lägre tjänstemän	6	2	5	13
tjänstemän mellan + hög	22	4	9	35
företagare + lantbrukare	5	2	6	13
övriga	1	-	2	4
	43	13	44	100

Avgångna inom fyra läsår efter intagningen ht 1983

Av de elever som togs in på linje höstterminen 1983 hade 89 % av flickorna och 91 % av pojkarna avslutat sina studier inom fyra läsår. Det var fler flickor än pojkar som togs in på linje ht 1983.

De flesta av eleverna avslutade sina studier inom "rätt tid", dvs efter 2 år på en tvåårig linje och efter 3 år på en treårig linje. En mindre del gjorde ett uppehåll i sina studier och avslutade då ett år senare, vanligtvis inom samma linjegrupp som de tagits in på. Detta var vanligare på de treåriga linjerna än på de övriga. Linjebyten medförde också att en mindre andel kom att studera 1 år längre än vad som normalt krävs för den linjen som avgången skett från, t ex en elev som ht 1983 börjat en treårig linje och 3 år senare avgick från en tvåårig linje.

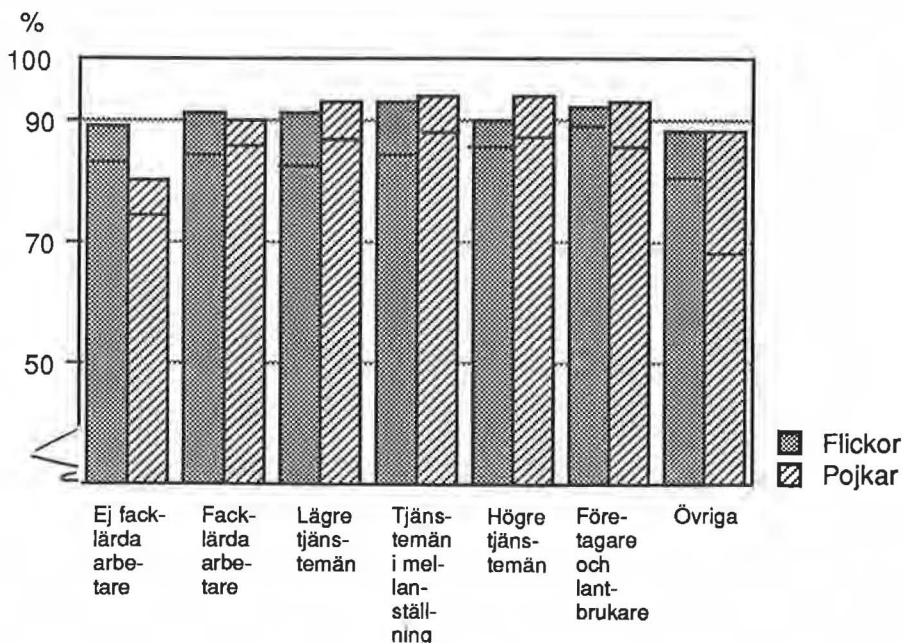
Andel avgångna t o m vt 1987

	Flickor	Pojkar
<i>Intagna ht 1983 till:</i>		
3-4 åriga linjer	91	92
2 åriga teoretiska linjer	90	93
2 åriga yrkesinriktade linjer	86	90

De intagna till olika linjegrupper hade i mycket stor utsträckning avgått från en linje inom samma grupp. Av intagna till de 3-4 åriga linjerna var det 6 % av flickorna och 7 % av pojkarna som avgick från en tvåårig linje.

Två tredjedelar av dessa elever avgick från social linje, övriga var spridda på andra tvååriga linjer.

Diagram 4 Andel avgångna av de intagna på 3-4 åriga linjer ht -83

I diagrammet är den andel av eleverna som avgått från en annan linjegrupp markerade med ett streck.

Vanligast med linjebyten på 3-4 åriga linjer

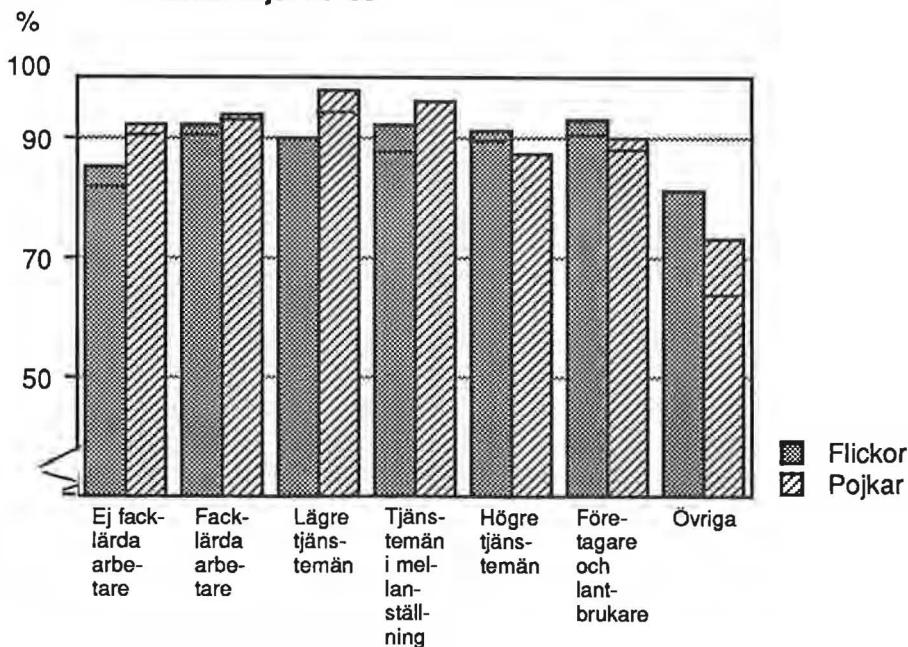
De flesta linjebyten på de tre- fyra åriga linjerna gjordes inom linjegruppen. Linjebyten var bland flickorna vanligast bland de intagna på humanistisk linje, 28 % avgick från någon annan linje främst då ekonomisk linje. Av flickor som togs in på naturvetenskaplig eller teknisk linje var det 16 % som avgick från annan linje. På naturvetenskaplig linje var det vanligast att byta till samhällsvetenskaplig linje och på teknisk linje gick de flesta över till naturvetenskaplig linje.

För pojkarnas del förekom linjebyte i största utsträckning bland de intagna till humanistisk linje, 43 % av de intagna avgick från en annan linje, vanligast var treårig ekonomisk linje. Av pojkar som togs in på naturvetenskaplig linje bytte 17 % linje i första hand till teknisk linje, i andra hand till tvåårig social linje.

Få linjebyten på tvååriga linjer

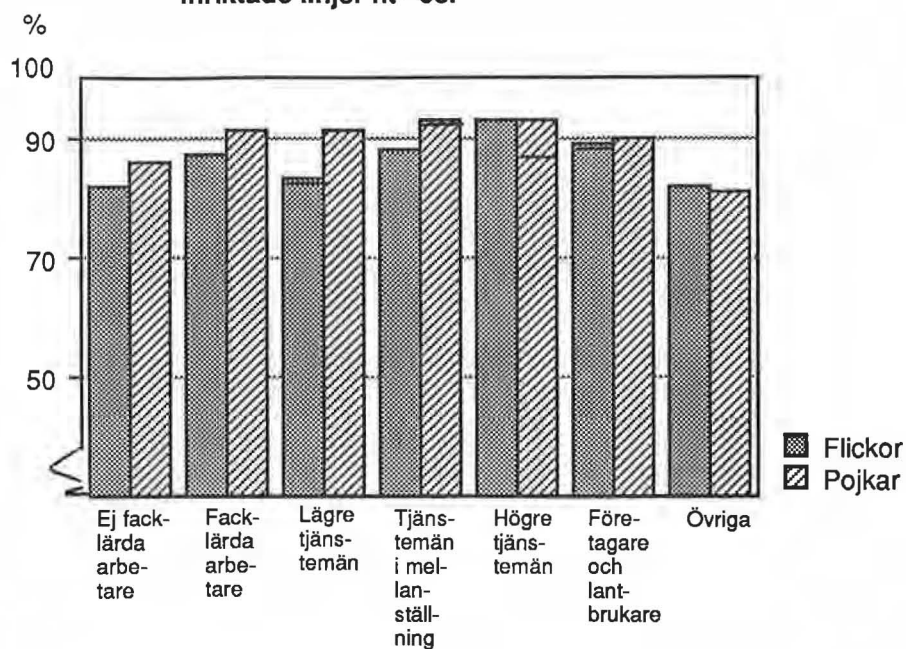
För de intagna till tvååriga teoretiska linjer var byte till annan linjegrupp av mycket ringa omfattning, 2 % för flickor och 1 % för pojkar. Av de elever som togs in till tvååriga yrkesinriktade linjer var det mindre än 1 % av såväl pojkar som flickor som avgick från annan linjegrupp.

Diagram 5 Andel avgångna av de intagna på 2-åriga teoretiska linjer ht -83

I diagrammet är den andel av eleverna som avgått från en annan linjegrupp markerade med ett streck.

Diagram 6 Andel avgångna av de intagna på 2-åriga yrkesinriktade linjer ht -83.

I diagrammet är den andel av eleverna som avgått från en annan linjegrupp markerade med ett streck.

På de yrkesinriktade linjerna är andelen avgångna lägre för både pojkar och flickor än för dem som var intagna till de tre-fyra-åriga linjerna. På de yrkesinriktade linjerna förekom nästan inte alls några linjebyten.

På de tre-fyra åriga linjerna förekommer däremot linjebyten i en större omfattning. På de tre-fyraåriga linjerna var det således vanligare att korrigera ett felval genom linjebyte än det var på yrkesinriktade linjerna där felvalen istället ledde till avbrott.

Studieavbrott

En av tio som börjar en linje avbryter sina studier helt

Det var 11 % av de intagna flickorna och 9 % av de intagna pojkarna som inte avgått från någon linje fyra läsår efter intagningen (ht 1983).

Andel ej avgångna tom vt 1987		
	Flickor	Pojkar
Intagen ht 1983 till:		
3-4åriga linjer	9	8
2-åriga teoretiska linjer	10	7
2-åriga yrkesinriktade linjer	14	10

Det var en högre andel bland flickorna än bland pojkarna som avbröt sin utbildning i samtliga linjegrupper.

Den linje bland de tre-fyra åriga linjerna där avbrott var mest förekommande bland såväl flickor som pojkar var naturvetenskaplig-teknisk linje (NT). Det var dock en mycket liten andel av samtliga intagna som togs in på denna linje. På de andra mer förekommande linjevalen var det för pojkarnas del på ekonomisk linje och på naturvetenskaplig linje som avbrott var mer vanliga än på övriga tre-fyra åriga linjer. Flickorna som togs in på teknisk linje avbröt i större utsträckning än sina kamrater på övriga linjer.

På de tvååriga teoretiska linjerna var det flickor som var intagna på ekonomisk linje som avbröt i större utsträckning än intagna på övriga linjer.

Vanligast med studieavbrott på yrkesinriktade linjer särskilt bland flickorna

På de yrkesinriktade linjerna var andelen avbrott bland flickorna märkbart högre än i de andra linjegrupperna, även skillnaden i andelen avbrott mellan pojkar och flickor var mer påtaglig här.

Vanligast med avbrutna studier var det för de flickor som togs in på fordons- och verkstadsteknisk linje, 32 % av samtliga intagna på dessa båda linjer avbröt.

Av de intagna flickorna till social service linje avbröt också en ganska stor andel, 20 %. Av de få pojkar som togs in på denna linje avbröt en tredjedel. För pojkarnas del var det bland de intagna på skogsbrukslinjen och på verkstadsteknisk linje som de flesta avbrotten förekom.

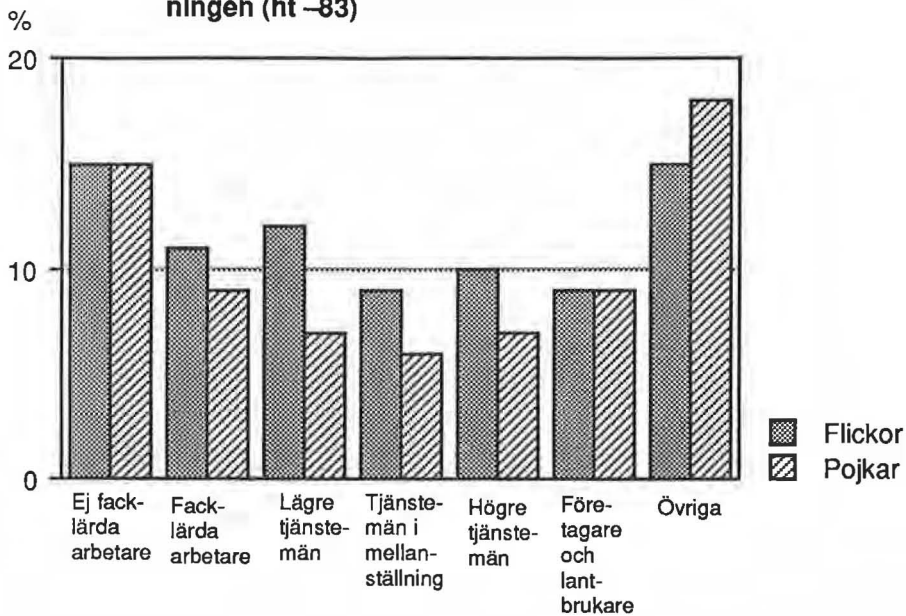
Bland flickor intagna till de yrkesinriktade linjerna avbröt döttrar till de båda arbetargrupperna och döttrar till övrig-gruppen i större utsträckning än flickor i de andra socioekonomiska grupperna.

För pojkarna var det också bland de intagna till de yrkesinriktade linjerna som andelen avbrott var högre än i de andra linjegrupperna.

Söner till ej facklärda arbetare och söner till föräldrar i övrig gruppen på yrkesinriktade linjer avbröt i större omfattning än resten av pojkarna på de linjerna.

Av de förhållandevis få söner till ej facklärda arbetare som togs in på 3-4 årig linje var det 20 % som inte avgått fyra läsår senare. Arbetarbarnen utgjorde nästan hälften av den grupp som fyra läsår efter intagningen avbrutit sina studier helt i gymnasieskolan.

Diagram 7a Andel ej avgångna inom fyra läsår efter Intagningen (ht -83)

Kursval, tillval och stödåtgärder under högstadiet

Vid en jämförelse av några högstadiedata mellan den grupp elever som avslutade sin utbildning på någon linje och den grupp som avbröt visar sig tydliga skillnader. Allmänna kursval i matematik och engelska samt andra tillvalsämnen än språk var vanligare bland dem som avbröt sina studier. De som avbröt hade också i större utsträckning haft stödåtgärder under högstadietiden. Samma högstadiedatas betydelse för vilken utbildning som väljs i gymnasieskolan redovisades i U 42 SM 8501.

Motsvarande högstadieuppgifter finns redovisade för den grupp som inte alls varit intagen i gymnasieskolan på sidan 25.

Kursval på högstadiet/Matematik	Flickor		Pojkar	
	avgått	ej avgått	avgått	ej avgått
Särskild kurs hela högstadiet	61	39	64	48
Allmän kurs hela högstadiet	18	32	18	30
Blandade kursval	21	30	18	22
	100	100	100	100
Allmän kurs i årskurs 9	38	60	35	50

De som läst särskilda kurser fullföljde i större utsträckning en påbörjad gymnasieutbildning än de som gått allmänna kurser

Kursval på högstadiet/Engelska	Flickor		Pojkar	
	avgått	ej avgått	avgått	ej avgått
Särskild kurs hela högstadiet	81	62	66	53
Allmän kurs hela högstadiet	10	21	22	29
Blandade kursval	10	18	11	17
	100	100	100	100
Allmän kurs i årskurs 9	17	36	31	43

Pojkarna som avgått från någon linje i gymnasieskolan hade i något högre utsträckning än flickorna särskild kurs i matematik hela högstadiet. För engelska rådde det motsatta förhållandet, men skillnaden var betydligt mer påtaglig. Bland flickor som avslutat sin gymnasieutbildning hade 81 % läst särskild kurs i engelska hela högstadiet, av pojkarna var det 62 %. Den här skillnaden mellan flickor och pojkar fanns både i den grupp som avslutat sin utbildning som i avbrytargruppen.

Blandade kursval innebär att det ursprungliga valet i årskurs 7 förändrades en eller flera gånger under högstadietiden. För båda grupperna innebar byte till övervägande delen byte från särskild kurs till allmän. För avbrytargruppen innebär detta att i årskurs 9 hade 60 % av flickorna och 50 % av pojkarna allmän kurs i matematik. Bland de flickor som avgått var motsvarande andel 38 % och för pojkarna 35 %. I engelska låg andelen som hade allmän kurs i årskurs 9 under hälften för både de som avbrutit som de som fullföljt sina studier.

Bland de elever som togs in ht 1983 och som läst allmänna kurser i både matematik och engelska under hela högstadiet var det 82 % som fullföljde sina studier i gymnasieskolan. Bland de som läst särskilda kurser i båda ämnena var det 93 % som avslutade gymnasieskolan.

Språk vanligaste tillvalet bland dem som fullföljde sin utbildning

Tillval i årskurs 9	Flickor		Pojkar	
	avgått	ej avgått	avgått	ej avgått
Språk	75	58	53	39
Ekonomi	18	27	5	7
Konst	4	11	1	6
Teknik	2	3	41	44
Ej betyg i tillval	-	1	-	4
	100	100	100	100

Språk var det vanligaste tillvalet i årskurs 9 för flickorna i båda grupperna. Två tredjedelar av flickorna som avgått hade något språk som tillval och vanligast var detta i kombination med särskild kurs i matematik och/eller engelska. I avbrytargruppen var det något mer än hälften av flickorna som läste språk, även för dessa var det till största delen de som läst särskilda kurser. Ekonomi som tillval var vanligast bland de som läst allmänna kurser.

För pojkarnas del överväger språk som tillval något i den grupp som avslutat gymnasieskolan. Liksom för flickorna är språk till största delen kombinerat med särskilda kurser, dock inte i lika stor utsträckning som för flickorna.

De pojkar i den här gruppen som hade gått allmänna kurser valde i första hand teknik som tillval.

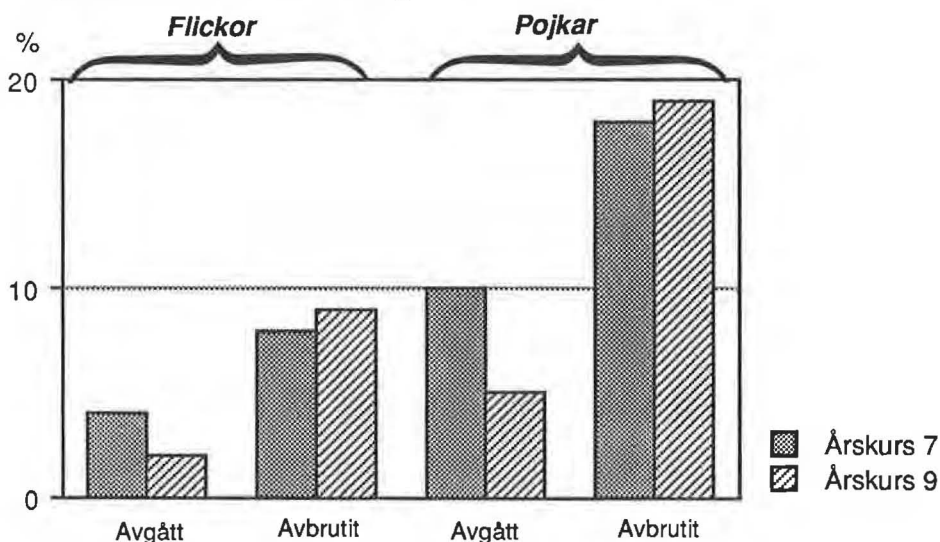
I avbrytargruppen var det teknik som övervägde bland tillvalsämnena, mer än hälften av pojkarna som läst teknik hade allmänna kurser i matematik och/eller engelska.

I tidigare redovisade resultat för den här undersökningsgruppen visas tydligt sambandet mellan social bakgrund och kursval och i viss mån tillval. Barn till föräldrar med lång utbildning läste i stor utsträckning särskilda kurser och språk. Att särskilda kurser och språk som tillval dominerade i den grupp som avslutade sina gymnasieskolestudier följer av att barn till tjänstemän i högre utsträckning avslutar sina studier än vad barn till arbetare gör.

Stödåtgärder

Stödåtgärder under högstadietiden var vanligare bland dem som avbröt sin utbildning

Diagram 7b Andel med stödåtgärder

Med stödåtgärder menas här anpassad studiegång, särskild undervisningsgrupp eller specialundervisning. Eleverna kan ha haft mer än en stödåtgärd.

När det gäller omfattningen av stödåtgärder under högstadietiden för den grupp som fullföljde sina gymnasieskolstudier respektive den grupp som inte fullföljde studierna fanns påtagliga skillnader.

I avbrytargruppen var andelen pojkar och flickor som haft någon form av stöd under årskurs 7 dubbelt så hög som det var för den grupp som avslutade gymnasieskolan. I avbrytargruppen låg omfattningen av stödåtgärder kvar på samma nivå i årskurs 9 medan det för den andra gruppen halverades.

Inom de båda grupperna var det stora skillnader mellan pojkar och flickor.

För båda grupperna var det vanligare med stödåtgärder bland söner till arbetare och söner till föräldrar i övriggruppen än bland tjänstemannasönerna. För flickornas del var den här skillnaden mellan olika socioekonomiska grupper inte alls påtaglig. Bland arbetarpojkar som avbrutit sin utbildning låg andelen som haft stöd på 23 %, för samma grupp som avslutat gymnasieskolan hade 7 % haft stöd i årskurs 9. Bland de flickor som avbrutit sin utbildning var det bland döttrar till lägre tjänstemän som andelen med stöd i årskurs 9 låg högst, 15 %. Bland de som avslutat sin utbildning låg andelen med stöd i motsvarande grupp på 2 %.

Av de intagna ht 1983 som under årskurs 9 hade haft någon form av stödåtgärder var det 71 % som fullföljde sina studier i gymnasieskolan. Bland de elever som inte hade något stöd i nian var andelen avgångna 91 %.

3 Intagna på linje i gymnasieskolan ett eller två år efter avslutad grundskola

Intagna på linje höstterminen 1984 utgör 3 % av hela undersökningsgruppen.

I den här gruppen var det 21 % som ht 1983 var intagna på specialkurs, de övriga 79 % har inte varit intagna på varken linje eller specialkurs året efter avslutad grundskola.

Elever som togs in på linje ht 1983 och som också återfinns som intagen ht 1984 eller ht 1985 redovisas endast som intagen ht 1983.

Vanligare att börja en yrkesinriktad linje bland dem som inte börjar direkt efter grundskolan

Intagna på linjer ht 1984		
	Flickor	Pojkar
3-4 åriga linjer	17	9
2-åriga teoretiska linjer	19	13
2-åriga yrkesinriktade linjer	64	79
	100	100

Benägenheten att söka en tvåårig yrkesinriktad linje var högre bland de elever som börjar en linje vid gymnasieskolan ett år efter avslutad grundskola än bland dem som började direkt efter 9an.

I gruppen "ej intagna till gymnasieskolans linjer ht 1983" var det en avsevärt lägre andel barn till tjänstemän i mellanställning och högre tjänstemän än i hela undersökningsgruppen, medan däremot andelen arbetarbarn var högre.

Oavsett social bakgrund dominerade de tvååriga yrkesinriktade linjerna. Det var endast för döttrar till lägre tjänstemän och döttrar till högre tjänstemän som andelen intagna till de tvååriga praktiska linjerna låg under 50 % av samtliga intagna flickor i respektive grupp. Vid intagningen höstterminen 1983 togs mer än hälften av barn till tjänstemän i mellanställning och högre tjänstemän in på tre- fyraåriga linjer.

Barn i motsvarande grupper som togs in höstterminen 1984 gick inte alls i lika stor omfattning till dessa linjer. Med ett undantag dominerar även för dessa grupper de tvååriga yrkesinriktade linjerna.

Undantaget är döttrar till högre tjänstemän, nästan hälften av dessa flickor togs in på tre- fyraåriga linjer. Jämfört med intagningen ht 1983 är det ändå markerat färre även bland dessa flickor som gick till tre-fyraåriga linjer.

Diagram 8 Intagna till linjer ht -84, ej tidigare intagen på linje

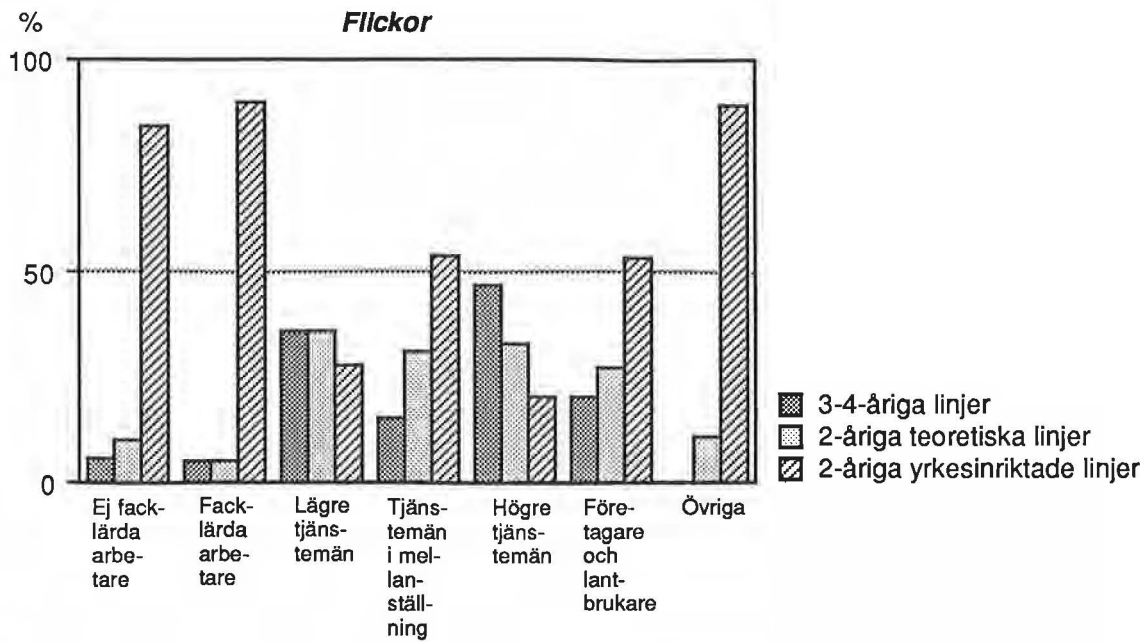
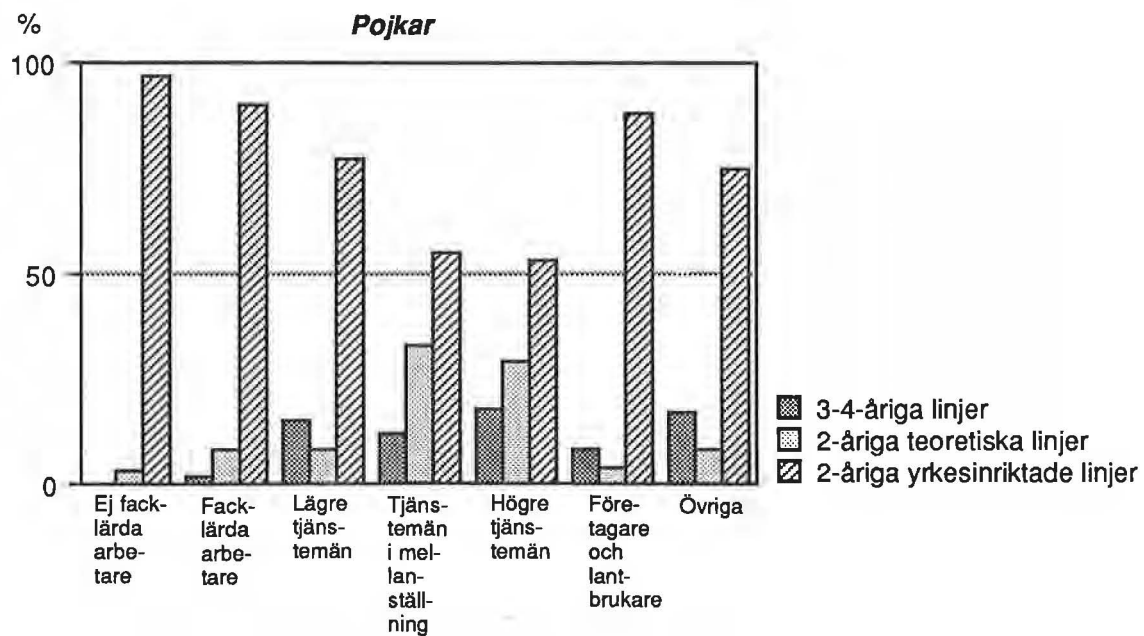

Diagram 9 Intagna till linjer ht -84, ej tidigare intagen på linje

Fler avbryter sina studier bland dem som börjar gymnasieskolan senare

Av samtliga intagna hade 79 % avslutat sina studier tre år senare.

Av de avgångna var det 2 % som avgått från en annan linjegrupp än den de intagits på.

Andel avgångna t o m vt 1987	Flickor	Pojkar
	<hr/>	
<i>Intagna ht 1984:</i>		
3-4 åriga linjer	79	75
2-åriga teoretiska linjer	77	71
2-åriga yrkesinriktade linjer	77	83

Av de avgångna från tvååriga yrkesinriktade linjer har majoriteten avslutat utbildningen efter två år. Av de intagna på tre- fyraåriga linjer var det 8 % som avgick från en tvåårig linje, de har alltså bytt linje.

Av de få barn till arbetare som ht 1984 togs in på tre- fyraåriga linjer har samtliga avslutat den tre år senare. Av de intagna på tvååriga yrkesinriktade linjer var det endast i gruppen döttrar till högre tjänstemän som samtliga intagna avslutade sin utbildning efter 3 år.

Döttrar till ej facklärd arbetare och söner till högre tjänstemän som togs in på två-åriga teoretiska linjer var de enda grupperna där andelen avgångna efter 3 år ligger under 50 %.

Intagna höstterminen 1985

De intagna på linje höstterminen 1985 utgör mindre än 1 % av hela undersökningsgruppen och är därför inte relevant att redovisa. Det var endast till tvååriga linjer som elever togs in och en tredjedel av dem hade varit intagna på specialkurs tidigare.

Två år efter intagningen hade knappt två tredjedelar av de intagna avgått.

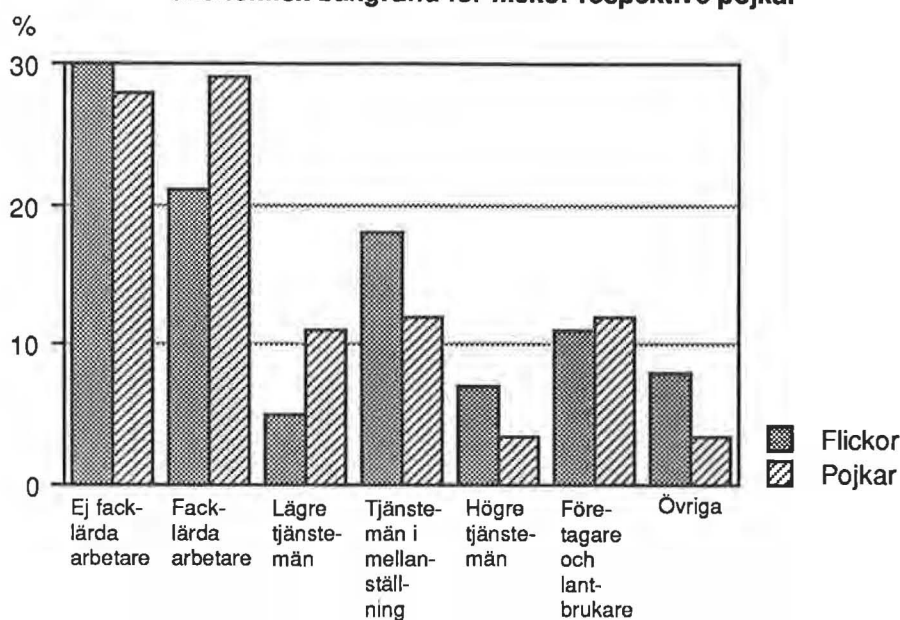
4 Specialkurser

Det register för avgångna från gymnasieskolan som använts för denna rapport innehåller inte uppgifter om avgångna från specialkurser. Därför ges här endast en redovisning av hur intagna till specialkurser i undersökningsgruppen fördelar sig vid olika intagnings-tillfällen.

Direkt efter avslutad grundskola var det 4 % av såväl flickorna som pojkarna som togs in på specialkurser. De som togs in på specialkurser är ungefär dubbelt så många som de som planerat börja på specialkurs när de gick i årskurs 9 (se U 42 SM 8501).

Specialkurser vanligast bland arbetarbarnen

Diagram 10 Intagna till specialkurser ht -83 fördelade på socio-ekonomisk bakgrund för flickor respektive pojkar

Av dem som togs in på specialkurs ht 1983 var det 23 % av flickorna och 10 % av pojkarna som påföljande hösttermin (1984) togs in på någon linje. Majoriteten av eleverna började då på någon av de tvååriga yrkesinriktade linjerna. För flickornas del dominerar distributions- och kontorslinjen medan pojkarna är mer spridda över de traditionella tvååriga "pojklinjerna".

En mycket liten andel, drygt 1 %, av dem som intogs till specialkurs ht 1983 togs in på linje ht 1985.

Höstterminen 1984 var det en mycket liten andel av undersökningsgruppen elever som togs in på specialkurser.

Av de intagna eleverna hade 43 % av flickorna och 16 % av pojkarna varit intagna på någon linje ht 1983, vilket innebär att de avbröt den utbildningen.

Intagna till specialkurs ht 1984		
	<u>Flickor</u>	<u>Pojkar</u>
Intagen linje ht 1983	43	16
Intagen specialkurs ht 1983	15	6
Ej tidigare intagen	<u>42</u>	<u>78</u>
	100	100

Var tionde elev som fullföljt en tvåårig linje börjar direkt en specialkurs

Höstterminen 1985 var omfattningen av intagna till specialkurs av samma storlek som höstterminen 1983, dvs 4 % av hela undersökningsgruppen.

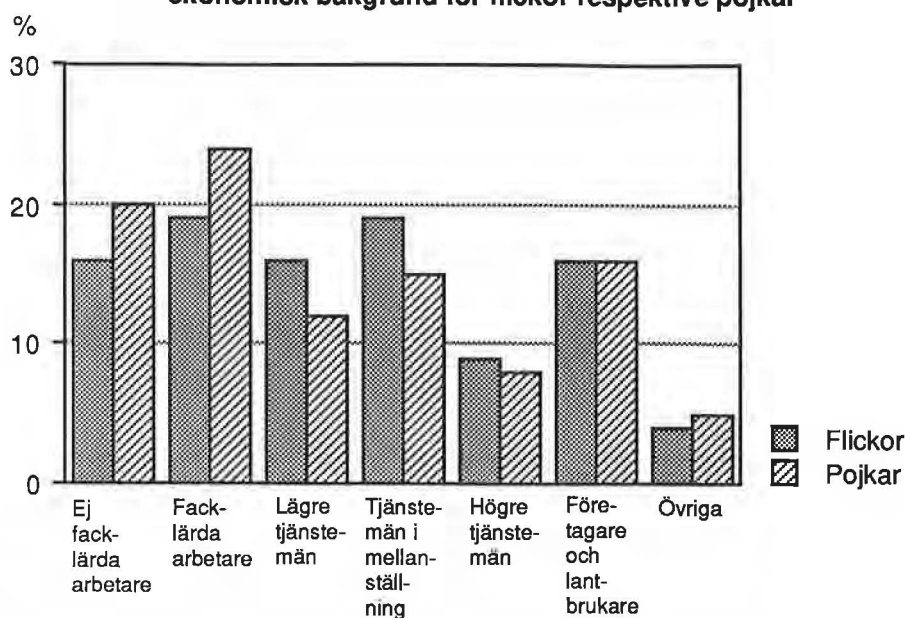
En majoritet av de intagna eleverna hade en tvåårig gymnasielinje bakom sig. Av pojkarna var det 95 % som börjat på linje ht 1983 och av flickorna 93 %. En mycket liten andel av eleverna i den här gruppen avbröt den utbildning de påbörjade ht 1983.

Mer än hälften av pojkarna hade gått el-teleteknisk linje eller verkstadsteknisk linje, för flickornas del dominerar social linje och distributions- och kontorslinjen.

Intagna till specialkurs ht 1985		
	<u>Flickor</u>	<u>Pojkar</u>
Intagen linje ht 1983	93	95
Intagen specialkurs ht 1983-ht 1984	2	3
Ej tidigare intagen	<u>5</u>	<u>2</u>
	100	100

De som började specialkurs höstterminen 1985 och som hade varit intagna på linje ht 1983 utgör 5 % av samtliga intagna på linjer höstterminen 1983.

Diagram 11 Intagna till specialkurser ht -85 fördelade på socio-ekonomisk bakgrund för flickor respektive pojkar

Drygt hälften av de intagna till specialkurser höstterminen 1983 rekryterades bland barn till arbetare, flickor 51 % och pojkar 57 %. Tjänstemannabarnen svarade när det gäller flickor för 30 % av de intagna flickorna och bland pojkarna 26 %.

Den här skillnaden i rekrytering mellan arbetarbarn och tjänstemannabarn är inte alls lika påtaglig i den grupp som togs in på specialkurser höstterminen 1985.

Höstterminen 1985 utgjorde arbetarpojkar 44 % av de intagna pojkarna och motsvarande siffra för flickorna var 35 %. När det gäller tjänstemannabarnens andel av de intagna ht 1985 utgjorde pojkarna 35 % och flickorna 44 %. Detta innebär att det vid intagningen 1985 var döttrat till tjänstemän som dominerade bland de intagna flickorna.

Som visats tidigare hade något över 90 % av de här eleverna en avslutad tvåårig gymnasielinje bakom sig när de började specialkurs.

5 Ej intagna i gymnasieskolan inom tre år efter avslutad grundskola

I undersökningsgruppen var det 8 % av flickorna och 10 % av pojkarna som inte återfanns som intagna i gymnasieskolans linjer eller specialkurser tom intagningen höstterminen 1985 eller som fanns som avgångna tom vårterminen 1987.

Olika socioekonomiska gruppers andel av ej intagna till gymnasieskolan 3 år efter grundskolan

Barn till:	Flickor	Pojkar	Samtliga
Ej facklärd + facklärd arbetare	51	45	48
Lägre tjänstemän	9	12	11
Tjänstemän mellan + hög	12	12	12
Företagare + lantbrukare	11	18	15
Övriga	16	13	14
	100	100	100

Vid intagningen höstterminen 1983, direkt efter grundskolan, var det en högre andel pojkar än flickor som inte togs in i gymnasieskolan. När tre år gått efter avslutad grundskola hade andelen utanför gymnasieskolan minskat något. Men det var fortfarande vanligare bland pojkarna att stå utanför gymnasieskolan.

Den grupp där andelen utanför gymnasieskolan minskat mest är för flickornas del för döttrar till lägre tjänstemän, och en motsvarande minskning finns för pojkarna bland pojkarna i övrig-gruppen.

Det är stora skillnader i andelen elever utanför gymnasieskolan mellan olika socioekonomiska grupperna. De skillnader som framkom direkt efter grundskolan består efter tre år.

I övrig-gruppen låg tre år efter grundskolan andelen ej intagna fortfarande på över 20 %.

Av samtliga barn till högre tjänstemän i undersökningsgruppen var det endast 2 % av flickorna och 4 % av pojkarna som inte varit intagna till gymnasieskolan tom ht 1985. Gruppen "ej i gymnasieskolan" utgörs till hälften av barn till de båda arbetargrupperna.

Undersökningens upplägning gör det inte möjligt att redovisa annat än att dessa elever inte fortsatte sina studier inom tre år efter avslutad grundskola. Med hjälp av tidigare insamlade data kan dock deras högstadietid belysas.

SCB har våren 1987 genomfört en enkätundersökning avseende arbete och studier bland ungdomar födda 1967 som inte fullföljt en linje i gymnasieskolan. Resultatet från denna undersökning redovisas i ett Statistiskt meddelande serie U 44 som beräknas publiceras hösten 1988.

De flesta elever som inte fortsatt i gymnasieskolan läste allmänna kurser på högstadiet

Kursval i högstadiet	Matematik		Engelska	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
Särskild kurs hela högstadiet	16	14	41	19
Allmän kurs hela högstadiet	51	62	37	66
Blandade kursval	33	25	22	14
	100	100	100	100

Det vanligaste kursvalet för såväl pojkar som flickor i matematik var allmän kurs samtliga årskurser. I engelska är skillnaden mellan pojkar och flickor påtaglig, det är 41 % av flickorna som läst särskild kurs under hela högstadiet.

Blandade kursval innebär att det ursprungliga valet i årskurs 7 förändrades en eller flera gånger under högstadietiden.

Majoriteten i den här gruppen utgörs av elever som bytt från särskild kurs till allmän, det gäller såväl för matematik som för engelska.

Av dem som valde allmän kurs i åk 7 var det således en mycket liten andel som förändrade det valet under åk 8 eller åk 9.

En femtedel av dem som inte gått i gymnasieskolan hade inget betyg från tillvalsämne i årskurs 9

Tillval i årskurs 9	Flickor	Pojkar
Språk	33	14
Ekonomi	34	8
Konst	10	6
Teknik	3	54
Ej betyg i tillval	20	18
	100	100

Flickorna som läste språk som tillval i årskurs 9 var till övervägande del de som hade särskild kurs i matematik och/eller engelska. För flickor som gick allmänna kurser var det vanligaste tillvalet ekonomi.

För pojkarnas del dominerar teknik som tillval i årskurs 9 oavsett kursval i matematik. Språk som tillval för pojkarna var vanligast bland dem som läste särskild engelska.

Majoriteten av den grupp elever som saknade betyg i tillval i årskurs 9 hade allmänna kurser i både engelska och matematik under högstadiet.

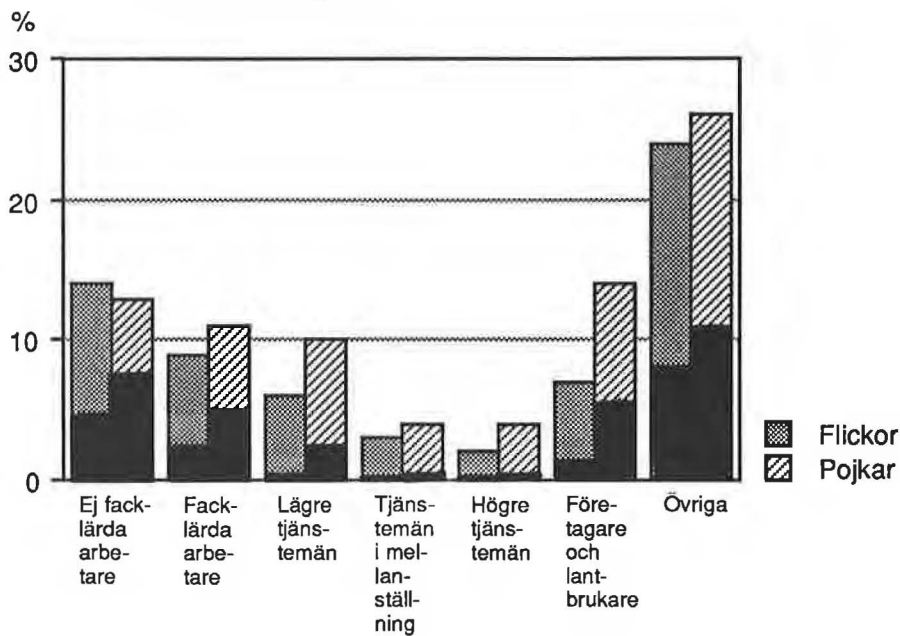
Stödåtgärder

En tredjedel av pojkarna och en fjärdedel av flickorna som inte varit intagen i gymnasieskolan 3 år efter avslutad grundskola hade någon form av stödåtgärd i årskurs 9. För både pojkarnas och flickornas del är det högre andelar än om man ser till hur många av de ej intagna som hade stödåtgärder i åk 7. Den här ökningen i omfattningen av andelen elever med stödåtgärder mellan årskurs 7 och årskurs 9 förekom också i den grupp som avbröt en påbörjad linjeutbildning. Bland dem som fullföljer en linjeutbildning var förhållandet det motsatta, andelen elever med stödåtgärder hade från årskurs 7 till årskurs 9 halverats.

Hälften av sönerna till ej facklärda arbetare som inte gått i gymnasieskolan hade någon form av stödåtgärd i årskurs 9.

Diagram 12 Andel ej intagna i gymnasieskolan t o m ht -85

Den skuggade delen av stapeln visar andelen av de ej intagna som haft stödåtgärder

Diagrammet ovan visar hur stor andel inom respektive socioekonomisk grupp som tre år efter avslutad grundskola inte varit intagen i gymnasieskolan. Den skuggade delen av stapeln visar omfattningen av stödåtgärder inom de olika grupperna för flickor och pojkar. Det var vanligast bland arbetarbarnen och bland barn i övrig-gruppen att inte gå vidare till gymnasieskolan. Bland pojkarna till ej facklärda arbetare hade hälften av dem som inte gick vidare haft någon form av stödåtgärd i årskurs 9. Av de få barn till tjänstemän i mellanställning och högre tjänstemän som inte gått i gymnasieskolan var det något färre som fått stöd undervisning. Av döttrarna till tjänstemän i mellanställning hade en femtedel stödåtgärder i årskurs 9. Av alla de elever i undersökningsgruppen som haft någon form av stöd i årskurs 9 var det en tredjedel som tre år efter avslutad grundskola inte varit intagen i gymnasieskolan.

List of terms

allmän kurs	general cours	samma	same
andel	per cent	skuggad	shadowed
antagen	accepted	socioekonomisk grupp	socioeconomic group
avbryta, avbrutit	drop out (of school)	specialkurs	special course programme
avgå, avgått, avgången	complete	(i gymnasieskolan)	for upper secondary school
avslutad	completed	stapel	bar
barn	child	stödåtgärder	supportive/back-up teaching
blandad	mixed	särskild kurs	advanced course
byta, byter	change	söka, sökt	apply for
ej	not	teknik	technique
ekonomi	economy	tidigare	earlier
elever	pupil	tillval, tillvalsämne	optional subject
elevpanel	panel of pupils	t o m till och med	including
endast	only	tjänstemän	clerk
engelska	English	tre	those
ett, en	one	tyska	German
facklärd arbetare	trained workers	två	two
flickor	girls	undersökningsurval	survey sample
franska	French	val	choice, option
fyra	four	valt (välja)	chosen
fördelad	distributed	årskurs	grade
företagare	company owner	övriga	other
föräldrar	parents	3-4 åriga teoretiska linjer	3-4 years theoretical course
grundskola	elementary school	2-åriga teoretiska linjer	2 years theoretical course
gymnasieskola	upper secondary school	2-åriga yrkesinriktade linjer	2-years vocational oriented course
hela	whole	linjer	
högre	higher		
högstadium, högstadiet (i grundskolan)	upper school		
hösttermin	autumn term		
inom	within		
intagen, intagning	accepted		
konst	art		
kön	sex		
lantbrukare	farmers		
linje (i gymnasieskolan)	course programme for upper secondary school		
longitudinella studier	longitudinal studies		
lägre	lower		
läst	studied		
läsåår	school year		
matematik	mathematics		
mellanställning	middle position		
olika	different		
pojkar	boys		
register	register		

1 Socioekonomisk indelning (SEI)

1.1 Klassindelning och definitioner

Följande fyra sidor är hämtade från Socioekonomisk indelning (SEI); Meddelande i Samordningsfrågor 1982:4.

Klassificeringen kan göras med hjälp av den alfabetiska yrkesförteckningen i bilaga 4.

Socioekonomiska grupper

Definitioner

11-22	Arbetare	Yrken normalt organiserade inom LO.
11	Ej facklärd, varuproducerande	Yrken där det normala kravet på utbildning ¹ efter grundskola är mindre än två år ¹ . Sysselsatta med varuproduktion ³
12	Ej facklärd, tjänsteproducerande	Yrken där det normala kravet på utbildning efter grundskola är mindre än två år. Sysselsatta med tjänsteproduktion ³
21	Facklärd, varuproducerande	Yrken där det normalt krävs minst två års utbildning efter grundskola. Sysselsatta med varuproduktion ³
22	Facklärd, tjänsteproducerande	Yrken där det normalt krävs minst två års utbildning efter grundskola. Sysselsatta med tjänsteproduktion ³
33-57	Tjänstemän	Yrken normalt organiserade inom TCO eller SACO/SR
33	Lägre tjänstemän I	Yrken där det normala kravet på utbildning efter grundskolan är mindre än två år
34	Lägre tjänstemän II, utan underställda	Yrken där det normalt krävs två men ej tre års utbildning efter grundskola. Utan underställd personal
35	Lägre tjänstemän II, med underställda	Yrken där det normalt krävs två men ej tre års utbildning efter grundskola. Med underställd personal
44	Tjänstemän på mellannivå, utan underställda	Yrken där det normalt krävs <i>tre men ej sex</i> års utbildning efter grundskola. Utan underställd personal
45	Tjänstemän på mellannivå, med underställda	Yrken där det normalt krävs <i>tre men ej sex</i> års utbildning efter grundskola. <i>Med</i> underställd personal
54	Högre tjänstemän, utan underställda	Yrken där det normalt krävs <i>minst sex</i> års utbildning efter grundskola. <i>Utan</i> underställd personal

55	Högre tjänstemän, med underställda	Yrken där det normalt krävs <i>minst sex års</i> utbildning efter grundskola. <i>Med</i> underställd personal
57	Ledande befattningar	Yrken som tillhör <i>direktionen</i> i företag och organisationer med minst 100 anställda. I offentlig tjänst personer i byråchefsbefattningar eller högre
60-87	FÖRETAGARE	Egna företagare samt medhjälpare i familjemedlems företag. Inklusiva företagare som bildat aktiebolag och formellt är anställda i egna företag
60	Fria yrkesutövare med akademiker-yrken	Egna företagare med yrken med krav på minst sex års utbildning efter grundskola oavsett antal anställda (advokater, arkitekter, läkare, auktoriserade revisorer, konsulterande ingenjörer m fl)
76	Ensamföretagare	Företagare utan anställda. (Exkl fria yrkesutövare med akademiker-yrken)
77	Mindre företagare	Företagare med 1-9 anställda. (Exkl fria yrkesutövare med akademiker-yrken)
78	Större företagare	Företagare med 10 eller fler anställda samt lantbrukare med mer än 100 hektar åker eller mer än 400 hektar skog. (Exkl fria yrkesutövare med akademiker-yrken.)
86	Mindre lantbrukare	Lantbrukare med högst 20 hektar åker och högst 100 hektar skog
87	Större lantbrukare	Lantbrukare med 21-100 hektar åker eller 101-400 hektar skog. (Om endera mer än 100 hektar åker eller mer än 400 hektar skog räknas lantbrukaren som en större företagare)

De ovanstående grupperna utgör de egentliga socioekonomiska grupperna. SEI inbegriper emellertid även den ej förvärvsarbetande befolkningen vilken delas upp på olika befolkningsgrupper som i sin tur erhåller socioekonomisk kod efter tidigare yrke eller makes/makas yrke eller för studerande efter studienivå.

1) Kraven på utbildning avser för individernas yrke normala utbildningskrav.

Klassificeringen kräver således inga uppgifter om individens utbildning.

2) Krav på ett års skolmässig utbildning likställs med krav på tre års yrkeserfarenhet eller två års praktik/lärlingsutbildning.

3) I yrken där en innehavare kan arbeta med varu- eller tjänsteproduktion klassificeras yrket med utgångspunkt från vilken typ av produktion som bedömts såsom dominerande för respektive yrke. reparationsarbete har likställts med varuproduktion. Indelningen följer i detta avscende SNI (Svensk näringsgrensindelning); SEI avser dock yrket och inte arbetsstället eller företaget.

2.2 Hushållsklassificering

2.2.1 Hushållstyp

Definition

Hushållet¹ består av ensamstående vuxna plus eventuella barn eller makar/samboende plus eventuella barn, som delar bostad.

2.2.2 Den socioekonomiska klassificeringen av hushållet

– Hushållet ges samma socioekonomiska kod som en av de vuxna i hushållet.

– Hushåll med vuxna barn² ges samma socioekonomiska kod som någon av föräldrarna under förutsättning att barnet/barnen bor *hos* föräldrarna³.

a) Endast *en vuxen* i hushållet. Hushållet får en socioekonomisk kod som är identisk med de två sista siffrorna i den vuxne individens kod enligt 1.1-2.

b) Flera vuxna i hushållet

Vilken av personernas socioekonomiska kod som blir hushållets kod anges i tablå 3 innehållande möjliga sysselsättningskombinationer för person 1 och 2. I de celler som markerats med P1 skall de två sista siffrorna i den socioekonomiska koden för person 1 utgöra hushållets socioekonomiska kod (enligt 1.1-2). I celler markerade med P2 blir följaktligen hushållets kod identisk med de två sista siffrorna i person 2:s kod.

I de resterande fallen fastställs hushållets kod med hjälp av nedanstående dominansordning⁴ för de socioekonomiska grupperna. Koderna avser de två sista siffrorna i de individuella koderna. Om de individuella koderna är olika väljs den av koderna som står först i nedanstående listning av grupperna.

1) Huruvida man bör använda sig av ett bostadshushåll, kosthushåll eller familjehushåll och hur exempelvis bostadshushållet i detalj skall avgränsas måste i sista hand avgöras med tanke på vad som är relevant för den enskilda undersökningens syfte. Här har familjehushållet angivits som ett exempel.

2) Några gränsdragningar mellan vuxna och barn utifrån något ålderskriterium görs inte. Barn är en person som uppfyller *samiliga* nedanstående villkor:

- bor hos föräldrar/förälder
- ej har egna barn
- ej är gift eller samboende

3) Om information om vem som är bostadsinnehavare saknas betraktas pensionerade föräldrar som sammanbor med förvärvsarbetsande barn vara boende hos barnen och de utgör ett separat hushåll skilt från barnen. För ytterligare detaljer angående hushållsindelningen, se bilaga 2.

4) Se Erikson, R; Om socioekonomiska indelningar av hushåll. Överväganden och ett förslag, Statistisk Tidskrift, 1981:1.

Tablå 3

Person 1	Person 2						
	Förvärvs- arbetande	Ålders- pensionär	Förtids- pensionär	Studerande	Värnplikts- tjänstgörande	Arbetslös	Hemarbetande
Förvärvsarb	enl dominans	enl dominans	enl dominans	P 1	P 1	P 1	P 1
Ålderspens	enl dominans	enl dominans	enl dominans	P 1	P 1	P 1	P 1
Förtidspen	enl dominans	enl dominans	enl dominans	P 1	P 1	P 1	P 1
Studerande	P 2	P 2	P 2	enl dominans	P 1	P 1	P 1
Värnpl tjg	P 2	P 2	P 2	P 2	efter grad		
Arbetslös	P 2	P 2	P 2	P 2	P 2	enl dominans	P 1
Hemarbetande	P 2	P 2	P 2	P 2	P 2	P 2	enl dominans

Dominansordning

57	Ledande befattningar
60	Fria yrkesutövare med akademikeryrken
54-55 (=56)	Högre tjänstemän
87	Större lantbrukare
86	Mindre lantbrukare
78	Större företagare
77	Mindre lantbrukare
76	Ensamföretagare
44-45 (=46)	Tjänstemän på mellannivå
34-35 (=36)	Lägre tjänstemän II
21	Facklärda arbetare, varuproducerande
22	Facklärda arbetare, tjänsteproducerande
33	Lägre tjänstemän I
11	Ej facklärda arbetare, varuproducerande
12	Ej facklärda arbetare, tjänsteproducerande
03	Studerande på eftergymnasial nivå
02	Studerande på gymnasial nivå
01	Studerande på grundskolenivå

Om Du vill veta mera

Undersökningresultat från elevpanelerna redovisas efter hand dels i Statistiska meddelanden serie U, dels i rapporter från Högskolan för lärarutbildning i Stockholm resp institutionen för pedagogik, Göteborgs universitet.

SCB: SM avseende Elevpanel för longitudinella studier

SM U 1983:4. Beskrivning av panelen samt uppgifter avseende skolgången i årskurs 6 (1980) och årskurs 7 (1981) i grundskolan.

SM U 1983:29. Uppgifter avseende skolgången i årskurs 7 (1981) och årskurs 8 (1982) i grundskolan.

U 42 SM 8501. Uppgifter avseende skolgången i årskurs 9 (1983) och övergången till gymnasieskolan.

U 44 SM 8601. Skoldata för årskurs 3 till och med årskurs 6.

Högskolan för lärarutbildning, institutionen för pedagogik: Rapporter avseende UGU-projektet, utvärdering genom uppföljning av elever.

Emanuelsson I. De första datainsamlingarna. 10/1981

Pettersson A. Analys av räkneuppgifter, årskurs 3. 7/1983

Ek K & Pettersson A. Elevers uppfattning om sig själva i skolan. 4/1985

Pettersson A. Analys av räkneuppgifter, årskurs 6. 1/1986

Göteborgs universitet, institutionen för pedagogik

Reuterberg S-E & Svensson A. Insamling av elevuppgifter i årskurs 3, våren 1987.

En kortfattad beskrivning av elevpanelerna samt ett axplock av resultat finner Du i vår broschyr: "Elevpaneler för longitudinella studier"

